

## **W jakich sytuacjach można odmówić wykonania zlecenia lekarskiego?**

Zgodnie z art. 11 ust.1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U.2011.174.1039) pielęgniarka i położna wykonują zawód z należyta starannością, zgodnie z zasadami etyki zawodowej, poszanowaniem praw pacjenta, dbałością o jego bezpieczeństwo, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej. Cytowana wcześniej ustawa nakłada na pielęgniarkę, położną obowiązek realizacji zleceń lekarskich zawartych w dokumentacji medycznej. Obowiązek ten nie jest obowiązkiem bezwarunkowym, albowiem ustawodawca w art. 12 ust.2 w/w ustawy założył, możliwość wystąpienia sytuacji, **gdy pielęgniarka i położna może odmówić wykonania zlecenia lekarskiego oraz wykonania innego świadczenia zdrowotnego niezgodnego z ich sumieniem lub z zakresem posiadanych kwalifikacji, z niezwłocznym podaniem przyczyny odmowy na piśmie przełożonemu lub osobie zlecającej.**

Niektóre z przeszkód uniemożliwiających wykonanie zlecenia lekarskiego:

- Narażenie życia i zdrowia pacjenta na skutek realizacji nieprawidłowo wydanego zlecenia lekarskiego np. nieprawidłowo oznaczone dane pacjenta uniemożliwiające prawidłową identyfikację chorego, nieczytelna nazwa leku, nieprawidłowa dawka leku lub określona w złych jednostkach, niezgodna z zaleceniami producenta droga podania leku, nie określone dawkowanie w ciągu doby, nieprawidłowo wskazane miejsca wykonania zlecenia jeżeli zabieg ma być zrealizowany poza oddziałem szpitalnym.
- Narażenie życia i zdrowia pacjenta poprzez realizację zlecenia niezgodnego ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej lub narażającego pacjenta na niebezpieczeństwo np. w sytuacji, gdy bezpośrednio przed wykonaniem iniekcji pacjent zgłasza uczulenie na dany lek.
- Brak posiadania kwalifikacji do wykonania zlecenia lekarskiego np. wykonywanie świadczeń zdrowotnych pielęgniarskich przez położną i świadczeń położniczych przez pielęgniarkę.
- Brak posiadania kwalifikacji wymaganych do realizacji świadczenia uzyskanych w czasie kształcenia podyplomowego tzn. w czasie kursów specjalistycznych, kwalifikacyjnych czy też specjalizacji np. wykonywanie szczepień ochronnych, instrumentowanie do zabiegów operacyjnych, podawanie leków cytostatycznych, itp.
- Naruszenie praw pacjenta w związku z realizacją zlecenia lekarskiego np., podanie leku, pobranie materiału biologicznego do badania przy wyraźnym sprzeciwie pacjenta.
- W sytuacji gdy, wykonanie zlecenia lekarskiego naruszałoby przepisy dotyczące wykonywania zawodu i łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa np. udział w aborcjach wykonywanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, czy też nielegalnych eksperymentach medycznych.
- Wykonanie świadczenia zdrowotnego niezgodnego z sumieniem bądź zasadami wyznawanej religii, osoby je wykonującej np. udział w aborcji, udział w transfuzji krwi.
- Brak podpisu lekarza zlecającego.

- Zlecenie wydane w formie ustnej, w sytuacji gdy, nie ma stanu zagrożenia życia pacjenta.
- Zlecenie sporządzone w formie nieczytelnej, pozbawiające pewności co do prawidłowości odczytania.

Zawody pielęgniarstwa i położnictwa zgodnie z art. 2 ustawy o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa są samodzielnymi zawodami medycznymi. Wiąże się to z koniecznością ponoszenia odpowiedzialności zawodowej za działania zawodowe podejmowane w czasie pracy w tym także za realizację zleceń wydanych przez lekarza.

**Małgorzata Kilarska**  
**Specjalista w Kancelarii NRzOZ**